

LA REVELACIÓ TÉ FORÇA TRANSFORMADORA

CAP RELIGIÓ NO ES CONSIDERA A SI MATEIXA INVENTADA O CREADA PER L'ÉSSER HUMÀ, SINÓ QUE TOTES ES CONCEBEN COM A RECEPTACLES D'UNA REVELACIÓ QUE, D'UNA MANERA O ALTRA, ELS HA ESTAT CONFIADA. EL MÉS PROPI DE LES RELIGIONS NO ÉS ASSENYALAR-SE A SI MATEIXES, SINÓ ASSENYALAR UNA REALITAT QUE LES TRANSCENDEIX. EN AQUEST FRAGMENT D'ESCLETXES DE REALITAT (FRAGMENTA), XAVIER MELLONI REFLEXIONA SOBRE EL TIPUS DE CONEIXEMENT AL QUAL ENS OBREN LES REVELACIONS: UN SABER QUE ENS ACOSTA A LA REALITAT ESSENCIAL.

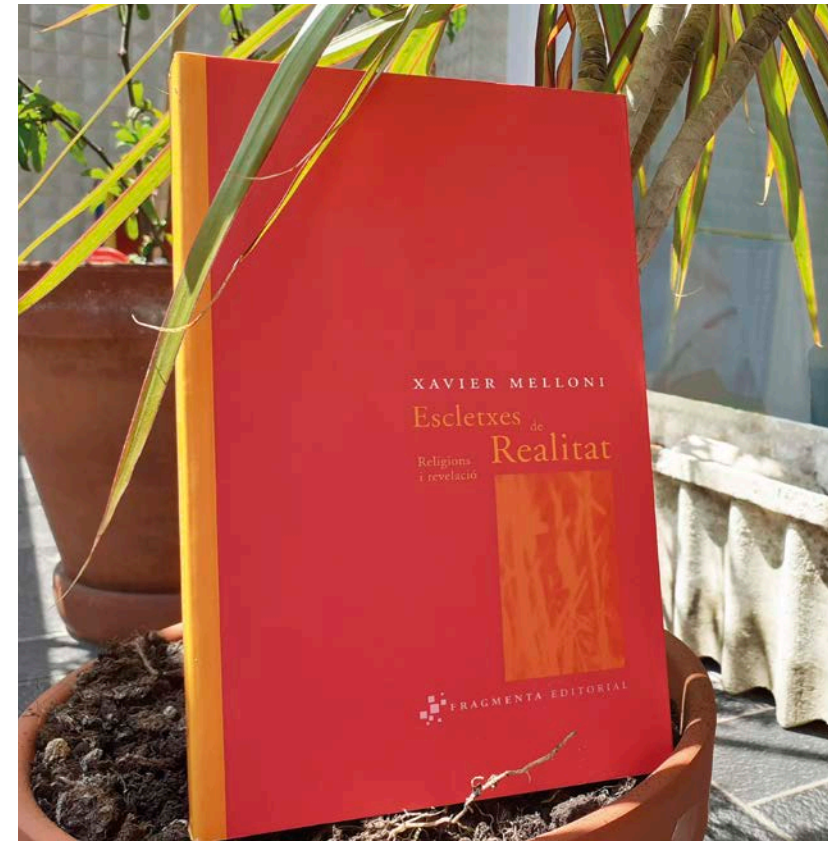
XAVIER MELLONI

Aquesta Realitat a la qual [les religions] estan referides (re-lligades) la perceben com a Obertura infinita que es desplega cap amunt, al llarg i ample, i cap al fons del que existeix. Beuen d'aquesta Obertura, s'hi remetent, hi descansen i s'hi perden per retrobar-se més enllà de si mateixes. En això rau la seva força, la seva tenacitat i la seva perseverança. Però també prové d'aquí el potencial d'altivesa i arrogància que tenen. Perquè totes les religions corren el risc de creure que, en lloc de pertànyer a la Veritat, la Veritat els pertany. La mateixa llum que les il·lumina pot encegar-les si no s'adonen que el receptacle amb el qual recullen un glop d'aquesta Veritat en condiciona el gust i la manera de percebre-la. Les

religions són les mediacions organitzades d'un esclat del diví i de la diafanitat del que és Real.

Avui totes les tradicions religioses estan exposades a una doble interpel·lació: el fet de conviure amb altres creences que es consideren igualment revelades i que han guiat múltiples generacions per camins humans vers la plenitud, i el fet de ser qüestionades per la crítica de la racionalitat: ¿com poden continuar adherint-se a veritats no tangibles que requereixen un lliurament incondicional perquè siguin eficaces? Perquè la força transformadora de les religions depèn d'aquesta total lleialtat que reclama dels seus seguidors. La secularització objecta precisament aquesta adhesió perquè la considera irracional i font de deliris i de manipulacions. [...]

Revelar, del llatí *re-velare*, significa «apartar el vel», «deixar-lo caure», «manifestar allò que estava ocult darrere d'ell». És també un «aparèixer» (*phanêroō*), un «fer conèixer» (*gnôrizō*), un «desvelar» (*apokaluptō*). El fet que s'apliqui aquest terme al camp de la fotografia no deixa de ser pertinent: mitjançant un determinat procediment químic, l'empremta que ha quedat gravada a la placa allibera la imatge present però amagada. A la superfície s'hi troba la impressió, però és inaccessible a la vista ordinària. Perquè surti a la llum s'han de fer determinades operacions dins d'una cambra fosca. Les religions són aquestes cambres, aquests àmbits de revelació on, mitjançant determinades pràctiques (textos, normes, dogmes, símbols i ritus), es revela una visió de la reali-

EN ALLÒ REVELAT HI HA EN JOC LA VIDA, LA VIDA VERITABLE, L'ÚNIC QUE REALMENT IMPORTA, EL QUE DONA CONSISTÈNCIA ALS ALTRES ÀMBITS DE LA REALITAT

tat. Si no s'hi entra no és possible accedir a la realitat que es manifesta a través d'elles. Malgrat tot, a diferència de les plaques fotogràfiques, en tota revelació religiosa s'esdevé també, i simultàniament, una ocultació: si bé es descorre el vel, és molt més el que queda per mostrar-se que el que ha estat entrevist. El re- com a partícula de retrocés adquireix llavors un dels seus altres sentits, el d'intensificador: el vel revela densament perquè el Transcendent no es consideri mai esgotat. Tota revelació augmenta el Misteri, no el desgasta. [...]

Tota revelació suposa la recepció d'un contingut que aporta algun tipus de coneixement i orientació sobre la realitat essencial, un coneixement que té caràcter soteriològic, és a dir, salvífic. En allò que s'hi revela hi ha en joc la Vida, la Vida veritable, l'únic

que realment importa, el que dona consistència als altres àmbits de la realitat. Darrere de tota revelació hi ha en joc la direcció i sentit de l'existència, el seu origen i el seu destí. Per això tota revelació és sagrada, i per això també és fonamental per a l'ésser humà discernir allò que és revelació d'allò que és invenció, al·lucinació o engany.

Ara bé, el que les religions consideren revelació no pertoca única-ment a l'àmbit del transcendent, sinó que, des d'ell, parla del que és humà i còsmic. Tot contingut de revelació conté, indeslligablement, besllums sobre Déu o la Realitat Última, sobre l'ésser humà i sobre la substància del món. [...]

La revelació provoca excentrament en qui la rep. Això implica que hi hagi una obertura existencial, un

estat de receptivitat i de lliurament que és indispensable per poder acollir l'esdeveniment revelatori, tant pel que es refereix a l'experiència personal del mediador iniciador de cada religió, com en l'actitud dels seus seguidors. La revelació té força transformadora en la mesura que hi trobem una adhesió incondicional. Aquest lliurament és el que fa tan difícil l'acceptació d'una altra revelació. Som al davant d'una qüestió constitutiva de la nostra psicologia. La prohibició de venerar déus estrangers és una manera d'assegurar la unificació de la persona en una sola direcció. No es pot avançar en la fe com un simple observador. —

Xavier Melloni,
Escletxes de Realitat. Religions i revelació,
Fragmenta, Barcelona, 2022